

Streekbaan 158 (Vilvoorde, Vlaams-Brabant)

Projectcode: 2017K180

November 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	6
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek	6
2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site	8
2.3.3 De waardering van de archeologische site:	8
2.3.4 Impactbepaling	8
2.3.5 De bepaling van de maatregelen	9
2.4 Programma van Maatregelen.....	9
2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek	9
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	9
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	9
2.4.3.1 <i>Landschappelijk bodemonderzoek</i>	<i>9</i>
2.4.3.2 <i>Proefsleuven</i>	<i>10</i>
2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie, -technieken en –methode	11
2.4.5.1 <i>Landschappelijk booronderzoek.....</i>	<i>11</i>
2.4.5.2 <i>Proefsleuvenonderzoek.....</i>	<i>12</i>
2.4.6 Eventuele afwijkingen van de CGP	15
2.4.7 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	15
2.4.8 Raming inzake uitvoeringstermijn.....	15
2.4.8.1 <i>Landschappelijk bodemonderzoek</i>	<i>15</i>
2.4.8.2 <i>Proefsleuvenonderzoek.....</i>	<i>15</i>
2.4.9 Vondsten.....	16
2.5 Conclusie.....	16
Deel 3: Bibliografie.....	17

FIGURENLIJST (2017K180)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: Voorstel voor landschappelijk booronderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	12
Figuur 3: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	14

TABELLENLIJST (2017K180)

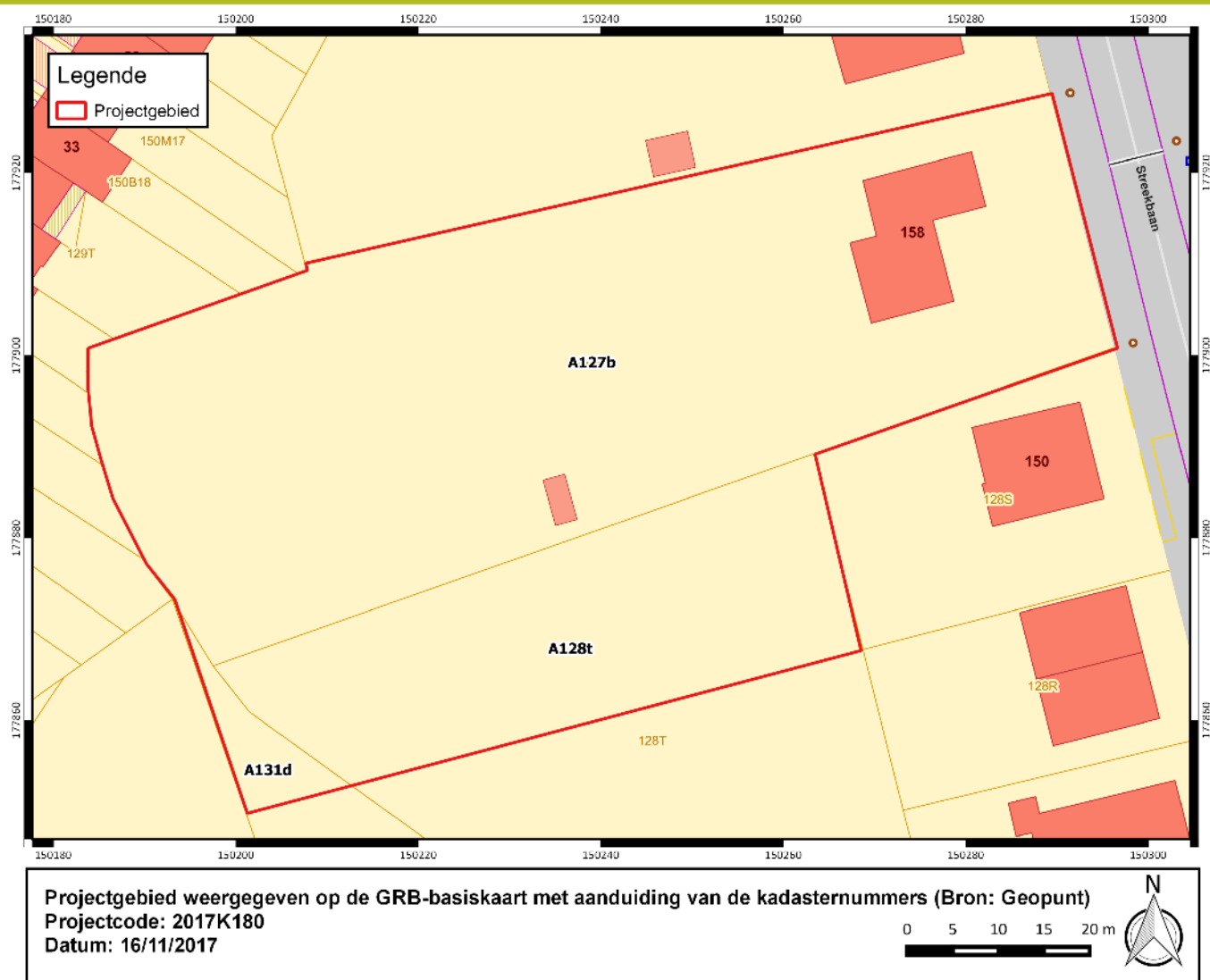
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Groep Huyzentruyt Wagenaarstraat 33 8791 Beveren-Leie	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Vilvoorde
	Deelgemeente	/
	Postcode	1800
	Adres	Streekbaan 158 1800 Vilvoorde
	Toponiem	Streekbaan 158
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 150177 Y _{min} = 177847 X _{max} = 150304 Y _{max} = 177935
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Vilvoorde, Afdeling 1, Sectie A, nr's 131d (deel), 128t (deel) & 127b. Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

2.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Streekbaan 158 te Vilvoorde. Het plangebied is ca. 0,5ha groot en is momenteel in gebruik als tuinzone en weiland. Tegen de oostelijke grens van het plangebied is een woning aanwezig, deze wordt in het kader van de geplande ontwikkeling gesloopt.

Landschappelijk gezien is het terrein gelegen in de leemstreek, op de noordelijke flank van een getuigenheuveld. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het Weichseliaan. Het sediment bestaat uit leem. De bodemkaart geeft aan dat op het grootste deel van het terrein colluvium aanwezig is. Dit impliceert dat de verticale stratigrafie op het plangebied mogelijk minder éénduidig is. De eigenlijke bodemopbouw en de archeologische implicaties ervan moeten onderzocht worden door middel van een landschappelijk bodemonderzoek.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van de omgeving. De kaart van Ferraris geeft aan dat het terrein eind 18e eeuw in gebruik is als akker. Verspreid in de omgeving worden alleenstaande hoeves en bewoningskernen afgebeeld. De sequentie van orthofoto's toont duidelijk dat het terrein de voorbije decennia, tot op de dag van vandaag, een residentiële functie heeft gehad.

Op het plangebied of de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Ook in de ruime omgeving zijn gekende waarden schaars. Naar alle waarschijnlijkheid weerspiegelt deze situatie een gebrek aan onderzoek en niet zozeer de archeologische realiteit. Luchtfotografische prospectie bracht indicatoren aan het licht voor menselijke aanwezigheid in de metaaltijden (CAI 2160 & 3210). Ook kan, op basis van vondstmateriaal gerecupereerd bij veldprospecties, een menselijke aanwezigheid in de Romeinse periode vermoed worden in de streek. Hoe schaars de gekende vindplaatsen ook zijn, de hoger gelegen, zeer vruchtbare leemgronden moeten een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad hebben op landbouwgemeenschappen in het verleden.

Concreet is er, op basis van landschappelijke factoren, een aanzienlijke trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit sporenarcheologie, waarbij aanwezige resten zichtbaar zijn onder de bouwvoor en/of colluviumpakket. De meest geschikte onderzoeksstrategie is een landschappelijk bodemonderzoek gevolgd door een proefsleuvenonderzoek.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Het bureauonderzoek wijst op een aanzienlijke trefkans inzake archeologisch erfgoed ter hoogte van het plangebied. Er zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein vrij is van archeologisch erfgoed. De situatie is van die aard dat verder onderzoek zich opdringt.

De Bodemkaart geeft aan dat zich ter hoogte van het plangebied afgespoeld bodemmateriaal heeft geaccumuleerd. Dit heeft mogelijk implicaties inzake meerdere sporenniveaus en grondverzet tijdens het proefsleuvenonderzoek. Daarom dient, vóór andere onderzoeksmethoden worden aangewend, een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden. Zo kunnen de bodemopbouw en de archeologische en praktische implicaties ervan geëvalueerd worden. Er is geen onmiddellijke verwachting inzake bewaarde steentijdvindplaatsen ouder dan het neolithicum. Het terrein ligt namelijk niet binnen een gradiëntsituatie, er is geen verhoogde verwachting inzake menselijke aanwezigheid in het mesolithicum.

Archeologische resten vanaf het neolithicum manifesteren zich (hoofdzakelijk) als sporenarcheologie, dit kan het best gevat worden door middel van een proefsleuvenonderzoek.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog of historische stadskernen.

In het geval van het plangebied te Vilvoorde is een uitgebreide archiefstudie niet aangewezen, de beschikbare cartografische bronnen wijzen duidelijk op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

Gelet op topografische situatie en de gegevens van de bodemkaart is een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen. Mogelijk heeft afgespoeld bodemmateriaal een ouder sporenniveau afgedekt. Anderzijds kan het colluviumpakket dermate substantieel zijn dat het aanzienlijke implicaties heeft inzake grondverzet (en uitvoeringstermijn) tijdens het proefsleuvenonderzoek. Het is dus noodzakelijk de bodemkundige opbouw van het plangebied degelijk in kaart te brengen voor een proefsleuvenonderzoek kan plaatsvinden.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Gelet op het rurale karakter van het plangebied is er geen verwachting inzake grote ondergrondse (bak)stenen of metalen structuren.

-verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een afgedekte archeologische site. Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek niet zozeer naar sporen maar naar goed bewaarde vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is.

Aangezien het terrein niet gelegen is binnen een gradiëntsituatie is er geen onmiddellijke verwachting in resten die ouder zijn dan het neolithicum. De dichtstbijzijnde waterloop ligt meer dan 500m noordwaarts waardoor er geen verhoogde verwachting is inzake mesolithische aanwezigheid. Resten daterend van het

neolithicum manifesteren zich hoofdzakelijk als sporenarcheologie, hetgeen het best te vatten is door middel van een proefsleuvenonderzoek.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Een veldkartering ter hoogte van het plangebied is niet zinvol, het terrein is niet in gebruik als akker waardoor er geen zichtbaarheid is inzake oppervlaktemateriaal.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

De verwachting op het plangebied bestaat uit sporenarcheologie waarbij eventueel aanwezige resten zichtbaar zijn onder de bouwvoor en/of aanwezig colluviumpakket. Hierbij is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen. De modaliteiten van de uitvoering van dit onderzoek zijn echter afhankelijk van de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van de aan- of afwezigheid van archeologische sporen in de sleuven kan een gefundeerde beslissing genomen worden in functie van eventueel vervolgonderzoek of andere te nemen maatregelen.

2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Tot op heden kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Daarentegen werd wel duidelijk een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid op basis van de landschappelijke situatie en archeologische indicatoren. De verwachting bestaat sporenarcheologie onder de bouwvoor en/of colluviumpakket.

2.3.3 De waardering van de archeologische site:

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geëvalueerd en geïnventariseerd te worden, voor de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 2.3.2.

2.3.5 De bepaling van de maatregelen

De maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van de voorgestelde sequentie vooronderzoeken. Door middel van deze prospectie zal er een duidelijk zicht zijn over de mogelijk aanwezige relictten, cf. punt 2.3.2.

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.1.6

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor het voorgestelde onderzoekstraject werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (CGP artikel 5.3).

-mogelijk: het terrein is toegankelijk. Buiten eventueel aanwezige leidingen worden geen fysieke obstakels voorzien waardoor de uitvoering van het landschappelijk bodemonderzoek en de terreininventarisatie door middel van proefsleuven ná de noodzakelijke sloop- en rooiwerken onmogelijk zou zijn.

-nuttig: gelet op het verwachtingspatroon zijn landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek na de sloop de enige manier om de aanwezigheid van archeologisch erfgoed in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop te bepalen.

-schadelijk: het booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek zijn de enige manier om een degelijke inschatting te maken inzake de aanwezigheid van archeologische erfgoed. Aangezien de impact van een booronderzoek op het bodemarchief minimaal is en de mate van spoorbewerking beperkt is bij een proefsleuvenonderzoek, blijven eventueel aanwezige resten bewaard voor verder onderzoek indien dit noodzakelijk zou blijken.

-noodzakelijk: gelet op het geschetste verwachtingspatroon en de geplande werken moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring onmogelijk is.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

2.4.3.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Het landschappelijk booronderzoek dient in hoofdzaak een antwoord te bieden op de volgende onderzoeksvragen:

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- is het beeld van elke boring gelijk of zijn lokale variaties in bodemopbouw waar te nemen?
- is er sprake van waarneembare verstoring?
- bevestigen de waarnemingen de gegevens van de bodemkaart? kan op basis van inclusies reeds een datering voor het colluvium naar voor geschoven worden?

-wat betekenen de waarnemingen op archeologisch vlak? Zowel inzake archeologisch(e) niveau(s) maar ook met betrekking tot grondverzet (en bijgevolg uitvoeringstermijn) tijdens het proefsleuvenonderzoek?

-wijzen de waarnemingen op zaken die bijzondere aandacht behoeven tijdens het proefsleuvenonderzoek?

2.4.3.2 Proefsleuven

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van grondvaste archeologische resten op het plangebied die bedreigd worden door de geplande werken.

Van belang bij de terreininventarisatie is dat minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, in welke mate corresponderen de waarnemingen in de bodemprofielen met deze van het landschappelijk bodemonderzoek?

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van erosie of lokale verstoring? Wat is de impact van de sloop- en rooiwerken?

-zijn er bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

-maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

-kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen en/of vondstmateriaal tot één of meerdere periodes?

-kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?

-zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?

-wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?

-voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk?)

-voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:

- ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
- ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2017K180) uitgevoerd met betrekking tot het projectgebied. Hieruit is een beduidende archeologische trefkans afgeleid met een verwachting van klassieke sporenarcheologie onder de bouwvoor en/of eventueel aanwezig colluvium. Het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek is aanzienlijk.

2.4.5 Onderzoeksstrategie, -technieken en –methode

De meest geschikte onderzoeksmethode in dit dossier is een landschappelijk bodemonderzoek om de aanwezigheid van colluvium en de archeologische implicaties daarvan te evalueren. Daarnaast is een proefsleuvenonderzoek aangewezen met betrekking tot sporenarcheologie onder de bouwvoor en/of aanwezig colluvium.

Het landschappelijk booronderzoek dient in een eerste fase duidelijkheid te scheppen over de bodemopbouw op het plangebied en wat dit impliceert inzake archeologisch relevante niveau(s), bewaringscondities en grondverzet tijdens het proefsleuvenonderzoek.

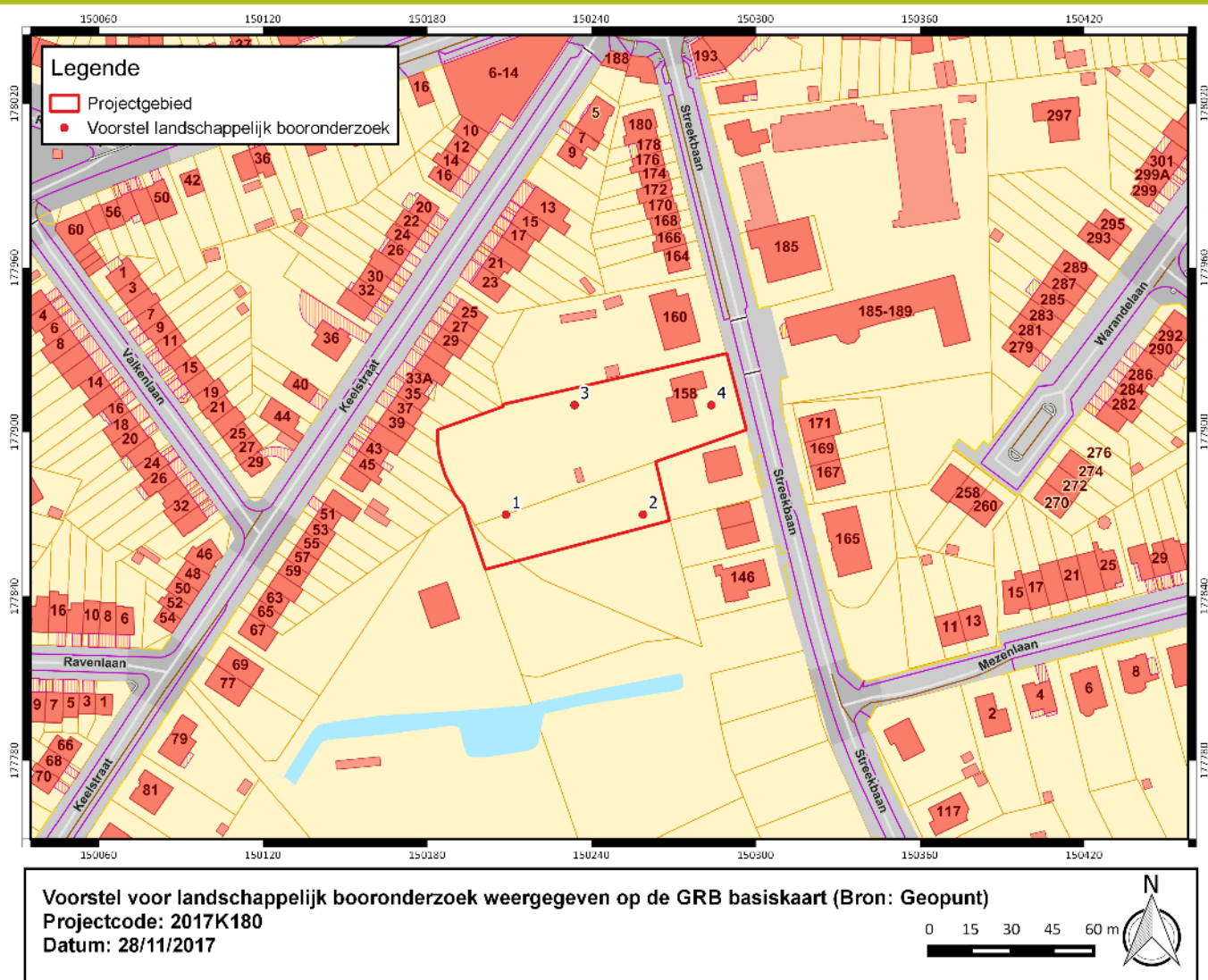
Bij het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein geïnventariseerd te worden. Dit deel dient groot genoeg te zijn om de resultaten te extrapoleren naar de rest van het onderzoeksgebied. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon om zo een gedegen dekking te verkrijgen en bijgevolg een gefundeerde inschatting te kunnen maken van het bodemarchief met betrekking tot de rest van het onderzoeksgebied.

2.4.5.1 Landschappelijk booronderzoek

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft in de eerste plaats de bedoeling een inzicht te verwerven in de bodemopbouw van het plangebied in functie van archeologische niveaus en grondverzet bij het proefsleuvenonderzoek.

De landschappelijke boringen worden gezet met een gutsboor met diameter 3cm indien mogelijk, deze heeft een minimale impact op eventueel aanwezig erfgoed. Mocht omwille van het aanwezige sediment boren met een guts niet mogelijk zijn, kan geselecteerd worden op met een Edelmanboor met de kleinste diameter te werken.

De boringen dienen ingeplant te worden volgens een verspringend driehoeksgrid van 40m op 50m om zo een gedegen inzicht te verkrijgen in de bodemopbouw. De boringen worden best mee met de helling gezet volgens (grosso modo) een noord-zuid georiënteerde as. Aangezien het landschappelijk booronderzoek tot nut heeft de bodemopbouw binnen het plangebied te bestuderen in functie van de archeologische implicaties, dient het boorresidu niet gezeefd te worden.

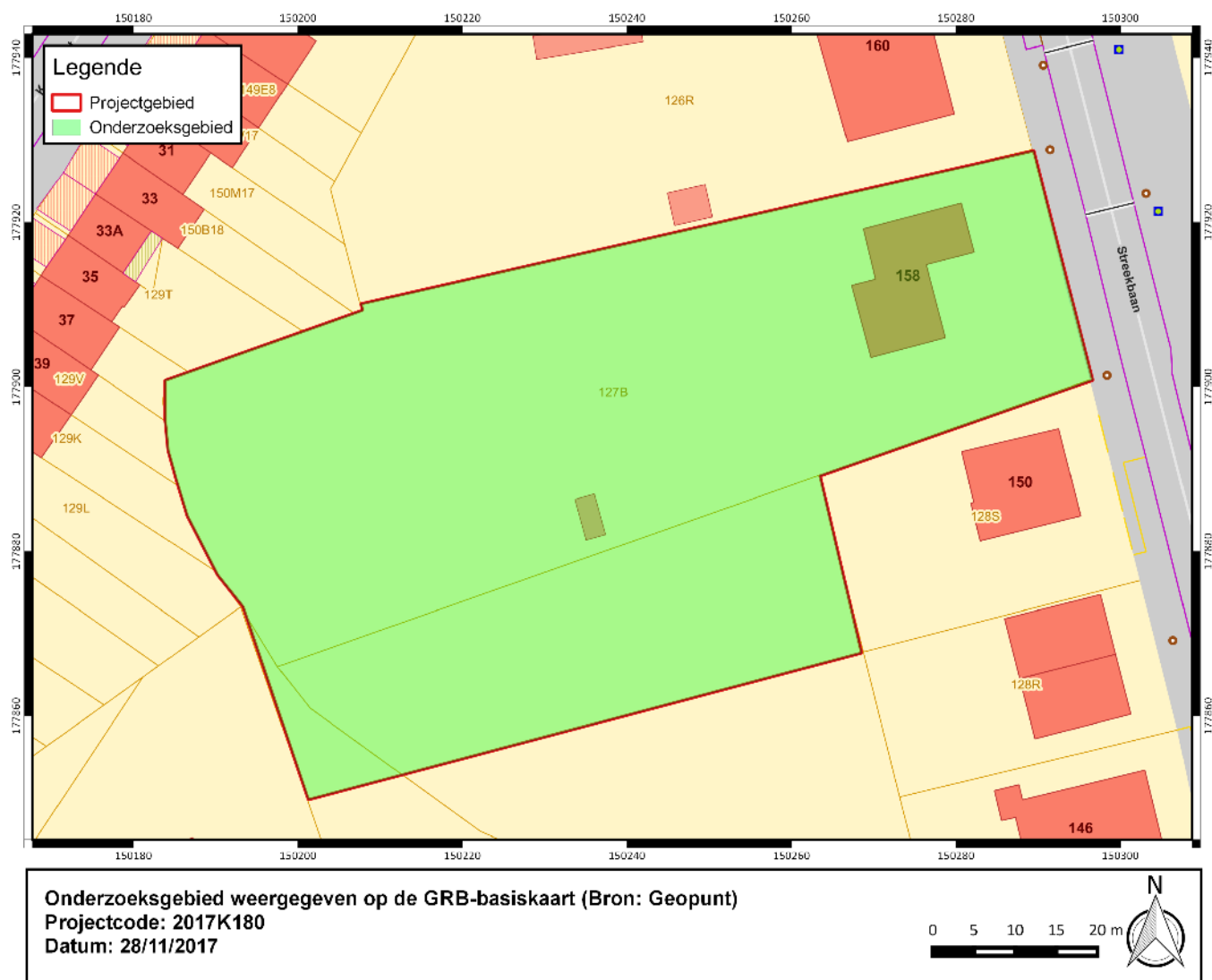

Figuur 2: Voorstel voor landschappelijk booronderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

2.4.5.2 Proefsleuvenonderzoek

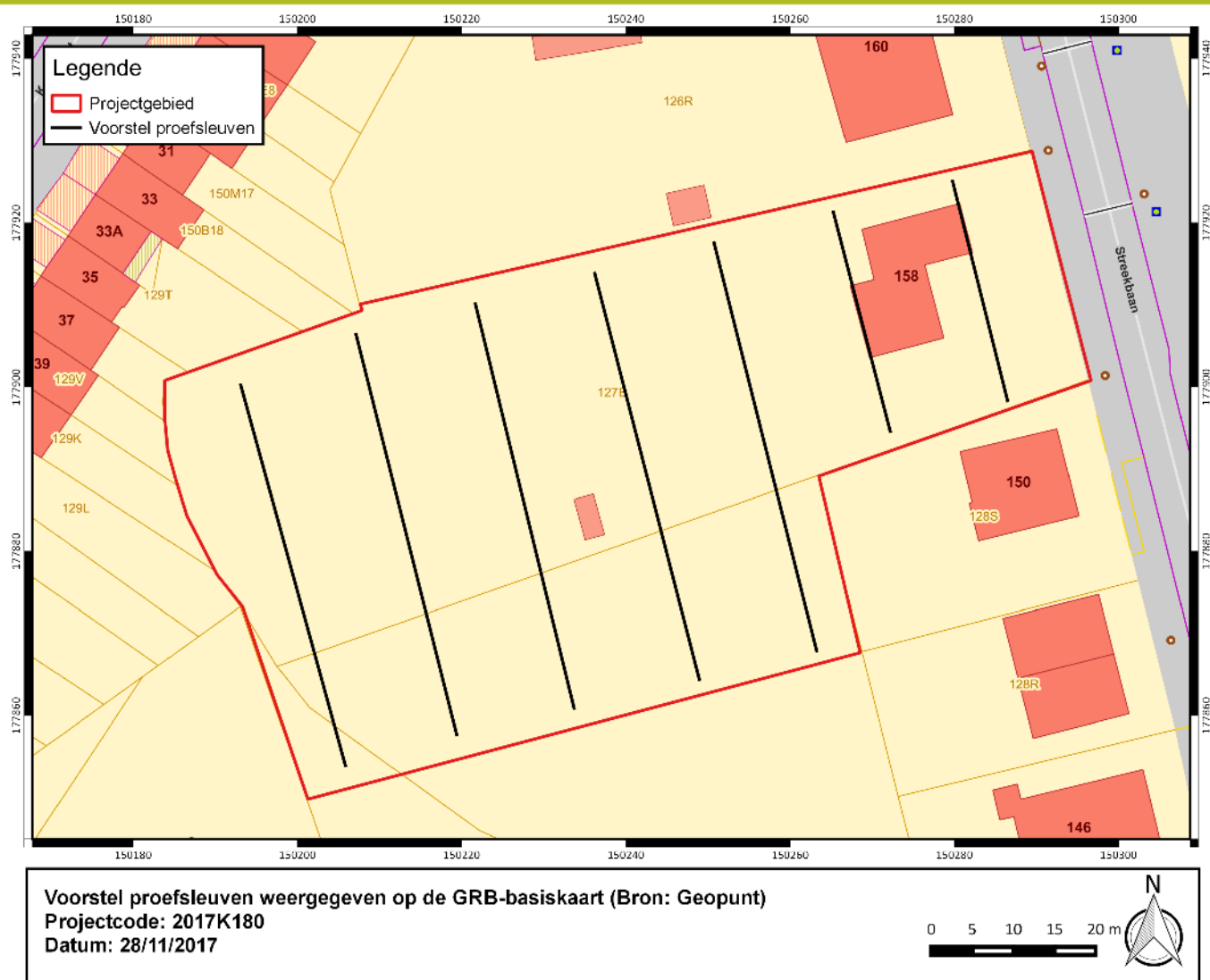
De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot grondvasten sporen onder de bouwvoor of eventueel colluviumpakket is een proefsleuvenonderzoek over het gehele plangebied na de sloop van de aanwezige bebouwing en de noodzakelijk rooiwerken. De sloopwerken mogen niet dieper reiken dan de aanwezige vloerplaat van de huidige bebouwing. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om de resultaten te extrapoleren naar de rest van het bedreigde terrein. De proefsleuven worden best aangelegd in een regelmatig patroon om zo een gedegen dekking te verkrijgen en een inschatting van het bodemarchief mogelijk te maken met betrekking tot de rest van het plangebied.

Het landschappelijk bodemonderzoek dient uitsluitend te geven over de stratigrafie op het plangebied. De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

Figuur 3: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Voor het eigenlijke terreinwerk aanvang neemt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de uitvoering der werken. De sleuven worden, net als de boorraaien, best mee met de helling ingeplant. Concreet betekent dit een oriëntatie volgens grofweg een noord-zuid as. Indien tijdens het landschappelijk bodemonderzoek informatie aan het licht komt waardoor het opportuun is de proefsleuven anders in te planten is deze oriëntatie prioritair.

Figuur 4: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Het gebied waar een proefsleuvenonderzoek aangewezen is, is ca. 5130m² groot. De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (d.i. ca. 513m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant (= ca. 130m²). De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau. In het geval van meerdere sporenniveaus wordt pas naar de dieperliggende horizont gezakt indien de bovenliggende horizont vrij is van relictten.

Hoewel eerst een landschappelijk bodemonderzoek dient uitgevoerd te worden moet ook tijdens het proefsleuvenonderzoek aandacht uitgaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd te worden waardoor de bodemopbouw in een ruimer kader gedocumenteerd kan worden. Deze worden geïnterpreteerd door een aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per sleuf aangelegd, preferabel in een geschrinkt patroon. Ze worden tot minstens 50cm in het ongeroerd sediment uitgegraven en bestudeerd door de aardkundige, die hier eveneens verslag van maakt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd. Na het proefsleuvenonderzoek wordt het terrein terug in oorspronkelijke staat hersteld of conform gemaakte afspraken.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.6 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor voorgeschreven onderzoekstraject worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider (onder begeleiding van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk. Deze heeft ervaring met prospecties op terreinen waar colluviatieprocessen spelen.

-een assistent-archeoloog voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.

-een aardkundige, deze aardkundige begeleid het landschappelijk bodemonderzoek, archeologische booronderzoeken en de bodemkundige waarnemingen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige waar relevant. In de opmaak van de raamprijs dient een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien te worden die kan aangesproken worden indien nodig blijkt.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.8 Raming inzake uitvoeringstermijn

2.4.8.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Veldteam: 1 dag veldwerkleider
1 dag aardkundige

Verwerking: 1 dag aardkundige

2.4.8.2 Proefsleuvenonderzoek

Veldteam: 2 dagen veldwerkleider
2 dagen assistent archeoloog
2 dagen GPS medewerker
0,5 dag aardkundige

Kraan: 2 dagen aanleg
1 dag dichten

Verwerking: 5 dagen veldwerkleider
1 dag assistent archeoloog
0,5 dag aardkundige

2.4.9 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Vóór de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar, het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

2.5 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een verkaveling te Vilvoorde aan Streekbaan 158.. De landschappelijke situatie indiceert een aanzienlijke trefkans inzake archeologisch erfgoed. Aangezien de bodemkaart de aanwezigheid van colluvium suggereert is een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk om de archeologische implicaties vast te stellen. Verdere bestaat de verwachting uit sporenarcheologie onder de bouwvoor en/of colluviumpakket. De meest geschikte onderzoeksmethode is een proefsleuvenonderzoek na de noodzakelijke sloop- en rooiwerken. Het terreinwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt